

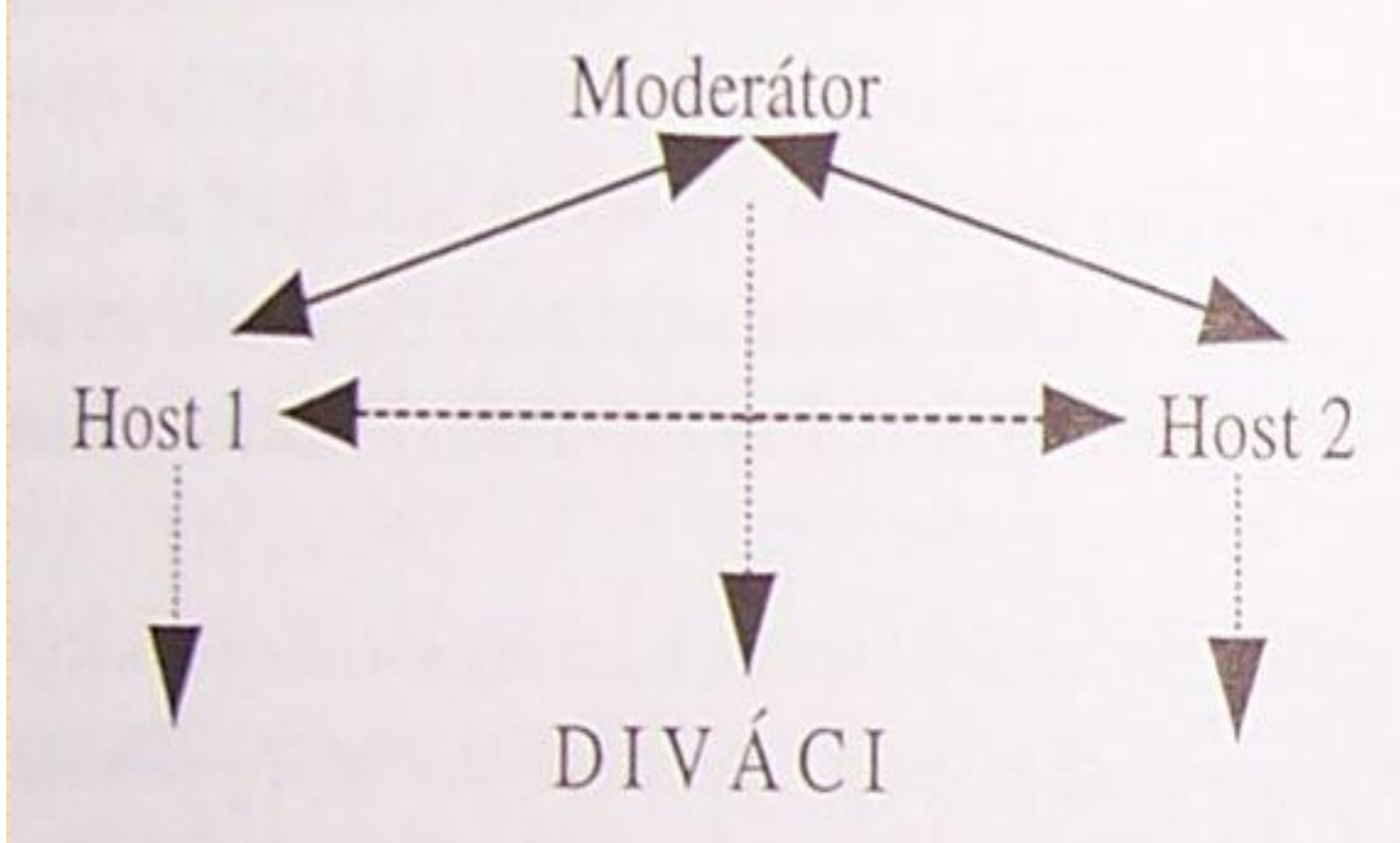
VYBRANÉ ASPEKTY ZDVOŘILOSTI V MEDIÁLNÍM DIALOGU

Ondřej Dufek, 3. roč. ČJL FF UK

Zdvořilost v mediálním dialogu

Struktur a referátu

- představení modelu komunikace v OVM
- analýza jeho částí z hlediska zdvořilosti
- explikativní možnosti teoretických koncepcí
- dva typy nezdvořilosti s ohledem na

Model mediálního dialogu

(ČMEJRKOVÁ, 1999, s. 247-268.)

Nezdvořilost ve studiu

1) moderátor

- Skákání do řeči
- Udělování „slova“

2) host

- Kritika
- Urážky

1) Nezdvořilost moderátora

- **JP:** ... zkrátka je to nekonzistentní politika a vy byste měl vlastně říct, kam chcete tu republiku směřovat? Máte prostě naprosto...
- **MT:** To je dobrá otázka.
- **JP:** ...naprosto nedůvěryhodný postoj.
- **VM: Dovolíte-li, dovolíte-li...**
- **JP:** Máte naprosto nedůvěryhodný postoj.
- **VM: Můžeme, můžeme, pane předsedo, jenom, jenom...**
- **JP:** Kam jste ji směřoval, kam ji chcete směřovat svojí politikou vy. Pokud jde o pana Camerona, jen tak mimochodem...
- **VM: Dovolíte, jenom vteřinku, pane předsedo.**
- **JP:** ...to je člověk, který říká ne Lisabonské smlouvě.
- **VM: Pane předsedo, záhy uslyšíte odpověď'. (OVM 31. 5. 2009, kráceno)**

2) Nezdvořilost hosta

- *„**Já mluvím s naprostou znalostí věci ještě donedávna předsedy Evropské rady. Ta hra se bude odehrávat v nejvyšších patrech politiky. Pokud o tom teď Jiří Paroubek tak rádoby důvěryhodně hovoří, tak ta otázka, na kterou nechci odpověd', je, proč když toto všechno ví, tak poškodil Českou republiku pro to vyjednávání právě tím krokem, který udělal.**“*

(M. T., OVM 31. 5. 2009)

Brownová a Levinson (1987)

1)

- akt ohrožující negativní tvář
- s nápravou pomocí negativní zdvořilosti

2)

- akt ohrožující pozitivní tvář
 - přímo, bez nápravy
- nepostihuje sebechválu

Leech (1983) – princip zdvořilosti

1)

- porušení 5. maximy (agreement)
- nepostihuje snahu o zmírnění nezdvořilosti

2)

- porušení všech šesti maxim
- naprostá kooperativnost
- postihuje sebechválu (porušení 4 maximy skromnosti)

Jary (1998) – teorie relevance

- adresátovo rozhodnutí o relevanci
 - zhodnocení ne/zdvořilosti
 - ne/připsání intence
-
- 2) relevantní – nezdvořilé – intencionální
 - 1) nerelevantní?

Watts (2003) – diskurzivní přístup

- přebírá teorii relevance

→ důraz na kontext:

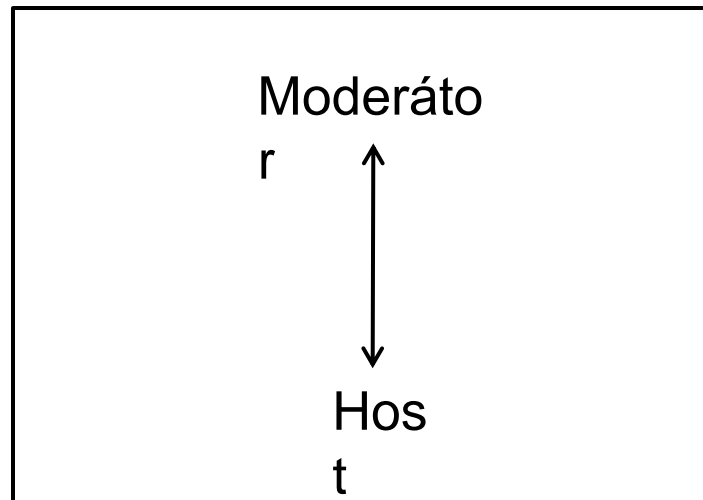
- hodnocení zdvořilosti z hlediska očekávání aktérů, adekvátnosti
- možná posun hranice ne/zdvořilosti

Dvojí intence

- Vše, co se v mediálním dialogu říká, je určeno jak adresátům ve studiu, tak i divákům
→ primární × sekundární intence
- Vztah adresovanosti a intence

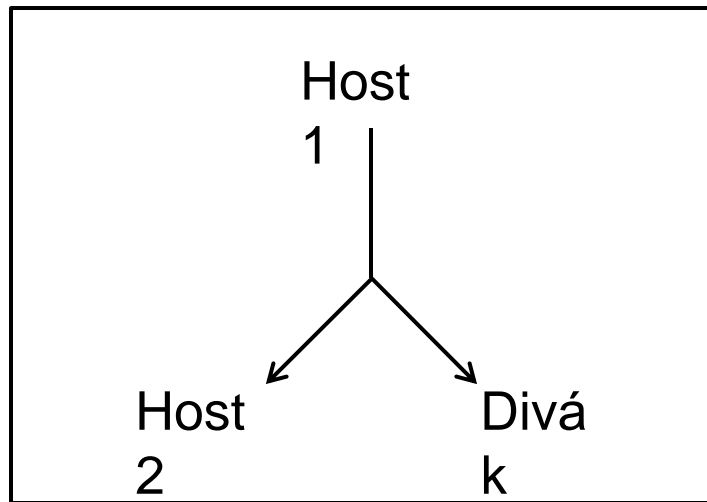
Souběžnost adresovanosti a intence

- Adresát nezdvořilosti = cíl intence

Štěpení adresovanosti a intence

- Nezdvořilost – formálně vůči partnerovi ve studiu
- Záměr – zapůsobit na publikum

Literatura

- BROWNOVÁ, Penelope – LEVINSON, Stephen C. *Politeness. Some universals in language usage*. Cambridge : CUP, 1987.
- ČMEJRKOVÁ, Světlá. *Televizní interview a jiné duely. Mediální dialog jako žánr veřejného projevu*. *Slovo a slovesnost* 60, 1999, 247–268.
- JARY, Mark. *Relevance theory and the communication of politeness*. *Journal of Pragmatics*, 30, 1998, 1–19.
- LEECH, Geoffrey. *Principles of Pragmatics*. London : Longman, 1983.